

The American Way

In Amerika kan iedereen een sportheld zijn Respect voor een onwaarschijnlijk duo

Ooit zullen ze allebei worden opgenomen in de grote encyclopedie van de Amerikaanse sportgeschiedenis. Waarschijnlijk komen ze zelfs op dezelfde pagina terecht. Danica Patrick en Joe Paterno. Het verschil kan bijna niet groter. De één een 29-jarige aantrekkelijke vrouw, de ander een 84-jarige nors ogende man. Maar beiden hebben binnen hun sport een unieke status verworven.

Danica Patrick is een opvallende verschijning. Ze is de enige vrouwelijke IndyCart-coureur in de door mannen gedomineerde racewereld. De enige vrouw die ooit een race heeft gewonnen in een van de hoogste racedivisies. Waar ze ook aan de start verschijnt, overal weet ze de aandacht van publiek en media op zich gericht. Haar concurrenten kennen inmiddels haar kwaliteiten. Zij beschouwen haar als 'one of the boys'.

Eenzame heldin in een mannenwereld

Racen zit Patrick in het bloed. Op haar tiende begon ze, net als veel coureurs, met karten. Ze bleek aanleg te hebben en in 1998 – ze was toen zestien jaar – verhuisde ze naar Engeland om zo veel mogelijk ervaring op te doen in verschillende raceklassen. Een van haar sportieve hoogtepunten was de tweede plaats in de Formule Ford-race op het circuit van Brands Hatch, de beste prestatie ooit van een Amerikaanse coureur. Met dat resultaat trok Patrick de belangstelling van de Amerikaanse racelegende Bobby Rahal, die haar direct contracteerde voor zijn eigen raceteam.

In 2004 keerde Patrick terug naar de Amerikaanse circuits. Ze nam deel aan het Atlantic Championship, werd derde in het eindklassement en besloot een jaar later de overstap te maken naar de Indy Racing League, de hoogste divisie van het zogenaamde 'open wheel racing', ofwel bolides met een Formule 1-achtig uiterlijk. In haar eerste jaar maakte Patrick meteen indruk. In de beroemde Indianapolis 500 legde ze beslag op de vierde plaats. Lange tijd reed ze zelfs aan de leiding, maar zes ronden voor het einde moest ze, mede door brandstofgebrek, drie man voor laten gaan. Ze eindigde dat jaar als twaalfde in het eindklassement en werd uitgeroepen tot Rookie of the Year.

In 2007 maakte Patrick de overstap naar het Andretti Green Racing-team. Ze streed regelmatig mee om de prijzen, werd tweemaal derde en behaalde tijdens de race in Detroit een tweede plek. De Amerikaanse racewereld had in die tijd een steeds terugkerend gespreksonderwerp: "Zou Danica Patrick er in slagen om als eerste vrouw een race winnen?" Dat lukte haar inderdaad. In 2008, op het circuit van Motegi (Japan), bleek ze de snelste van allemaal. Het bleek echter lastig om dat succes een vervolg te geven. Sinds die overwinning heeft Patrick geen podiumplek meer behaald. Even was dat seizoen sprake van een mogelijke overstap naar de Formule 1, maar Patrick liet die mogelijkheid bewust lopen en tekende voor drie jaar bij

het Andretti Motorsports-team. In 2009 gebeurde datgene waarover al jaren werd gespeculeerd. Danica Patrick gaf toe aan de lokroep van NASCAR, het populaire (en veel rijkere) stockcar-racecircuit. NASCAR wilde marketinghit Patrick maar wat graag toevoegen aan zijn deelnemerslijst. Al was het alleen maar vanwege de enorme markt van vrouwelijke consumenten die weinig of niets met racen hebben, maar die in Patrick wel een eenzame heldin zien. Steeds opnieuw gaf zij echter te kennen dat IndyCart haar ding was. NASCAR was wellicht iets voor later. Later bleek dus december 2009. Patrick tekende een contract bij JR Motorsports om in 2010 en 2011 naast haar IndyCart-races ook deel te nemen aan een aantal races in de NASCAR Nationwide Series, de eerste divisie van het NASCAR-circuit. Dit seizoen reed ze daarin dertien races en eindigde ze op de 43ste plaats in het eindklassement.

En kennelijk smaakte dat naar meer, want enkele weken geleden, op 25 augustus, maakte Patrick bekend vanaf 2012 fulltime over te stappen naar het NASCAR-circuit. Ze gaat voor JR Motorsports in de Nationwide Series racen en zal daarnaast voor Steward-Haas Racing een aantal races rijden in de eredivisie van NASCAR, de Sprint Cup. De overstap legt Patrick geen windeieren. Met haar contract van 5 miljoen dollar per jaar was zij al de bestbetaalde IndyCart-coureur. Tien persoonlijke sponsordeals stuwden haar jaarlijkse inkomen op tot circa 12 miljoen dollar. NASCAR is echter van een andere orde. Het stockcar-racecircuit behoort structureel tot de vijf populairste sporten op televisie, terwijl IndyCart niet eens de top vijftien haalt. De verwachting is dat haar volledige overstap naar NASCAR Patrick direct tot één van de bestbetaalde coureurs zal maken. Vooral via licensing en sponsoring zal ze de komende jaren vele miljoenen incasseren. Wanneer zij erin slaagt om in de Sprint Cup een wedstrijd te winnen, verwachten experts zelfs dat zij de positie van Maria Sharapova als meest verdienende atlete (25 miljoen dollar) zal kunnen bedreigen. *Lady and gentlemen, start your engines!*

Joe Paterno weet van geen ophouden

Joe Paterno is onverwoestbaar. Toen het American football-team van Penn State University deze zomer aan de seizoenvoorbereiding begon, stond in de mediagids als altijd 'head coach: Joe Paterno'. Precies zoals dat sinds 1966 elk jaar het geval was. Ja, u leest het goed! Paterno is voor het 46ste (!) opeenvolgende jaar de hoofdcoach van de altijd in het wit spelende Penn State Nittany Lions. Een unieke prestatie in de stressvolle wereld van het college football, waar de economische belangen zo groot zijn dat de meeste coaches na één of twee *losing seasons* kunnen rekenen op ontslag. Voor Joe Paterno, die voordat hij hoofdcoach werd zestien jaar als assistent coach aan Penn State was verbonden, gelden kennelijk andere wetten. Van de ruim 1.200 wedstrijden die Penn State sinds 1887 heeft gespeeld,

stond Paterno ruim 700 maal als coach langs de zijlijn.

Paterno is houder van vele records. Van alle football-coaches in de hoogste college-divisie heeft hij de meeste overwinningen achter zijn naam. Op 6 november 2010 bereikte hij als eerste en enige de mijlpaal van 400 zeges. Penn State versloeg die dag in het eigen Beaver Stadium voor 100.000 toeschouwers op spectaculaire wijze Northwestern University met 35-21, nadat de ploeg vroeg in de wedstrijd op een 0-21 achterstand was gezet. Paterno heeft ook de meeste overwinningen in Bowl-games (24), de finales aan het eind van het seizoen. Hij is de enige coach die de vier belangrijkste Bowl-games (Rose, Orange, Fiesta en Sugar) allemaal een keer heeft gewonnen. Paterno is één van de drie actieve coaches die zijn opgenomen in de College Football Hall of Fame. Daarvoor moesten wel de regels worden aangepast, want coaches ouder dan 75 jaar konden alleen genomineerd worden nadat zij met pensioen waren gegaan. Dat was Paterno echter nog lang niet van plan. Bovendien werd Paterno in 2009 door *Sporting News* in de verkiezing van beste coaches aller tijden (over alle prof- en college-sporten) op de dertiende plaats gezet. De man is een grootheid.

Uiteraard leidden de successen van Paterno tot belangstelling vanuit de professionele football-wereld van de NFL. In 1969 benaderden de Pittsburgh Steelers 'JoePa' voor de positie van hoofdcoach. In de jaren zeventig en tachtig waren het de New York Giants die hem meermaals benaderden. Maar Paterno verkoos Penn State boven het profavontuur. Tot in 1972 de New England Patriots hem een voorstel deden. Paterno accepteerde het aanbod, maar keerde drie weken later op zijn schreden terug. Hij bleef Penn State trouw.

Wie coach Paterno tijdens wedstrijden en trainingen volgt, gelooft zijn ogen niet. De term 'krasse knar' volstaat bij lange na niet. Ondanks zijn 84 jaar staat hij nog steeds als een inspirerend leider voor zijn troepen. Hoewel de spelers zijn kleinkinderen zouden kunnen zijn, is Paterno nog altijd scherp, recht voor z'n raap en vol energie. Paterno eist van zijn spelers – net als van zichzelf – volledige toewijding. Individuele belangen zijn altijd ondergeschikt aan het teambelang. "It's the name on the front of the jersey that matters, not the one on the back" is één van zijn beroemde uitspraken. In 2002 zorgde de toen 76-jarige Paterno voor een hilarisch televisiefragment toen hij, woedend over een onterechte beslissing in de verlenging van een uiteindelijk met 35-42 verloren wedstrijd, in een lange sprint over het hele veld scheidsrechter Dick Honig achtervolgde om hem de waarheid te vertellen.

Uiteraard wordt geregeld gespeculeerd over het vertrek van Paterno. Zodra de ploeg enkele wedstrijden verliest, wijzen tegenstanders op de leeftijd van de coach. Paterno wijst dergelijke insinuaties steeds vastberaden van de hand. Toen Penn State van 2000 tot 2004 een matige periode kende, kondigde

Hoewel de spelers zijn kleinkinderen zouden kunnen zijn, is Joe Paterno nog altijd scherp, recht voor z'n raap en vol energie.

Danica Patrick is niet alleen een ster vanwege haar racekwaliteiten. Met haar opvallende verschijning sierde ze meerdere keren de cover van *Sports Illustrated*, en stond ze in de beruchte Swim Suit Edition.

Paterno aan dat wanneer het team in 2005 opnieuw ondermaats zou presteren, hij zou opstappen. De Nittany Lions wonnen dat jaar elf van de twaalf wedstrijden, werden kampioen van de Big Ten-divisie en versloegen Florida State in de Orange Bowl. Volgens de *athletic director* van de universiteit is Paterno zijn jaarsalaris van ruim een miljoen dollar nog altijd meer dan waard. Jonge spelers kiezen nog steeds voor Penn State om voor coach Paterno te kunnen spelen. En JoePa doet nog steeds waar hij al vele decennia goed in is: winnende teams en winnende strategieën samenstellen. In zijn voordeel spreekt bovendien dat Paterno al sinds zijn aanstelling in 1966 de nadruk legt op het combineren van sport en studie. In wat hij toen "the Grand Experiment" noemde ontwikkelde hij voor zijn spelers een programma waarin sportieve én academische prestaties centraal staan. Mede als gevolg hiervan liggen de studieresultaten van de spelers van Penn State structureel boven het gemiddelde van de

Division I-colleges. Maar liefst 78 procent van de Penn State-atleten behaalt na vier jaar een diploma, terwijl het gemiddelde van alle Division I-colleges op 67 procent ligt.

JoePa weet nog van geen ophouden. Ook dit seizoen staat hij weer voor de ploeg. Hoewel, aan het begin van het seizoen deed Paterno zijn werkzaamheden vanuit een rolstoel. In augustus kwam hij tijdens de training in botsing met een speler, wat hem enkele botscheurtjes opleverde. De eerste drie wedstrijden coachte Paterno noodgedwongen vanuit een stoel op de perstribune. Inmiddels staat hij echter weer langs de zijlijn. En de Nittany Lions zijn het seizoen uitstekend begonnen. *Way to go, coach!*

Pieter Verhoogt is directeur van sporteconomisch adviesbureau Sport2B (www.sport2b.nl). Hij is tevens gastdocent sporteconomie aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.